

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă cea de 2 ori: Mercurea și Dumineacă,
Foi, candu concede ajutoriale. — Predicul
pe l anu 10 fl., pe 1/3 fl. s. a. Tieri esterne 12 fl.
v. s. pe unu anu său 2 1/2 galbini mon. sunătorie.

Anul XXXV.

S se prenumera la postele c. si r. si pe la
DD. corespondenți. — Pentru serie 6 cr.
Tocă timbrul a 30 cr. de facare pu-
blicare.

Nr. 50.

Brasovu 6 Iuliu 24 Iuniu

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

Alb'a Iulia. (Despre conferinția națională) Toti aceia, cari au disu de 1 1/2 anu încecă, ca romani transilvani ar fi cadiuto în inactivitate, nepasare, inertă, astăzi, după tineretea conferinției din 27/15 Iuniu a. c. trebuie se recunoșca si se convingă, ca s'au inselat. Acea conferință se conchiamase de cată dd. cons. Ilie Macelariu, si avocati Dr. I. Ratiu și M. Nicola, între impreguriari forte nefavorabili, sub impresiunea unor crisi si faime de natură a descuragări pe forte multii că se nu mărgă la conferinția. La s-a conferința, că destinata a lui concluse anume in cestiunea electorală, era conchiamată totu din acelea cause forte tardiu, adică în óra a douăsprezilea, deși apoi cerculariu episcopal dela Lăgoiu*) și mai multe telegrame trimise dela nu scim cu felu del comitetu din Sibiu, an amefin pe mai multi omeni slabii deanger, că chiar de acelea de prin tineritură incinătate se nu mărgă la conferința dela Alb'a Iulia. Cu totu acestea s'au adunato pe 27 din diverse tinerutu unu număr de 210 barbati, cari s'au inscris în catalogul membrilor, cari volessee a participa la lucrările conferinției in modu solidarui.

In séra din 26 dela 6 ore înainte s'au tineruti îci colesa consultari in grupe, era anume una la G. Baritiu in numera de treidici si mai bine de barbati. Acele se ventila cestiunea alegerilor patru ore intregi, din diverse puncte de vedere, era în fine fă invitatu totu Baritiu că se resume totu opinionele care s'au desvoltat in acea sére si la cate se parea, ca s'ar fi involtu cei mai multi, pentru că se fă vreme punctuație pozitiva, care se se pôte dea conferinției in discusione de cată cel trei barbati conchiamati, ca și spre acestu scopu nu se afă formulata nimicu. Acele punctuații s'au perlesu in demandătă următoare intiu' unu cercu mai micu de membrii si s'au adatu, ca de si in pp. 3 și 5 eră repetiție de idei, care ar fi trebuitu a se contrage in cuvinte mai puinu, dera că substratu al discusionei potu trice.

Membrii conferinției se adunaro punctu la 10 ore de catre cei trei barbati conchiamatori, in biserica greco-orientale, alu carui comitetu avu bunătate a o deschide spre scopulu ce stă înainte. În data după aceea conferinția se constituì alegandu-si de președinte po Dr. Ioan Ratiu prin acclamare unanima. Presedintele alesu, dupace comunică adunare causele grele, pentru care caliva barbati aflare eucale că da cu ceilalii doi colegi ai sei se conchiamă conferința, si dupace ascurta po adunare prin unu telegramu dela Cluj, ca ministeriulu nu avuse nimicu in contra unei conferințe ad hoc, si ca a denumitu la aceasta conferință si unu comisariu in persoană domnului Dând primariile urbei Alb'a, deschise siedintăa prin unu spelu caldurosu la prudentă si moderatissime facură membru alu conferinței. Se canca Imperator corecesu in chorul cu mare piele, după care urma hymnul imperiale, carele se fini cu intrebuința „Se traiesca Maestatesa Sa Franciscu Iosifu I." Se alesera

pairu secretari in persoanele domnilor I. Antonelli, M. Nicola, Horsia, Dr. Racuciu.

Intre aceste intrase si dn. comisariu Dâñi in adunare.

Dupa aceste presiedintele invita pe G. Baritiu sa perlega punctuaționile susu atente, alu caror cuprinse urmedea mai la vale. Inceputul său cum anu dice prolaș, unde se constata că dela an. 1869 încecă situația nu s'a scaimbatu intru nimicu*, se primi de cată adunare cu afirmari sgomotiso si intre vivate entuziasme. Totu ce au urmatu mai departe din acele punctuații, fu ascultate cu atenție incordata, inse in taceru multu semnificătoria. Se decise a se alege una comisie de 15 membru si anume pres. Ratiu, Baritiu, can. Vlăsia, Hodosin, Macelariu, Antonelli, Axente, Lad, Vaida, M. Nicola, prof. Moldovanu, adv. Nemesis, sen. Dobo, Dr. Tineu adv., Horsia adv., Dr. Racuciu adu.

Acestei comisii se transpusera acele puncte, pentru că se formulede din ele unu proiect de rezoluție, său conclusa. Siedintăa se suspense, ea comisioane se retrase spre a se apuce la lucru.

Punctuaționile suna asia:

„Conferinția naț. rom. conchiamata de cată confratii nostri Dr. Ratiu, E. Macelariu si Mateiu Nicola — pe diau de adi, spre a delibera in cestiu alegorilor distai, luanda de nou in deaproape consideratiune acele ratinii grave, cari au constrinsu po conferinția tenuuta la Mercures in Martiu 1869, că se recomande alegorilor transilvani romani absentiu totala delu urnele electorale deschise pentru dietă Ungariei, a adatu din nou, ca in acest respectu situația nu s'a schimbatu intru nimicu, prin urmare, ca ratinile cari au imposu abstenere in an. 1869 ecisistu si pentru an. 1872. De alta parte inse membrii acestei conferinței au adusu ca sine tristă experientă, ca chiar si acei puini alegori romani, pe cati li suferă legea cea vîtreaga a marge la urnele electorale, suntu espusi de cată agentii partidelor politice la cele mai pericoloso intenționari, cari ameintia cu ruină morală pe generațion înainte. — Acesta singura consideratiune a indupicate po conferința de adi a lui următoare

CONCLUSE:

1. Membrii acestei conferințe -si impanuiesi obligatiunea de a lăsa in mana cestiunea electorală prin totu cercurile electorale, pe unde inca nu este prea tardi si a conduce pe alegorii romani la urnele electorale, inse numai in sensul programelor noastre nationale cunoscute de tota lumea, cum si cu scopu de a paraliza tentația.

2. Membrii acestei conferințe nu voru intra in negoziati si invoieli seu pacte electorale cu nici una partită, care nu va fi adoptata si sustinută program'a naționalei romanesi transilvane.

3. Membrii conferinței voru sustinut si a jută numai reurișe acelor candidati romani, cari se vor obliga pe onore si in conscientă lor, cu voru persevera po langa program'a naționalei si o voru apara barbatesc in tota vieti' lor, prin urmare ca alesi fiindu, in calitatea loru de deputati nu voru participa la nici unu felu de alta legislație, pana candu nu se va vedea realizata program'a națională.

4. Membrii conferinței actuale asteptă dela deputati, cari pote ca voru fi alesi, că ferinduse

de orice passi, cari ar fi de natură de a compromite drepturile autonome ale mariei principatului Transilvaniei si libertatea naționale a poporului romanesu, mai verosu se romana perseverant pe terenul deschis si data națunei intregi, prin urmare si loru, prin prea inalte rescripcii imperiale si anume celu din 21 Aprilie 1863 si cel din 15 Iuniu 1863, care suntu in mare parte emanatisui ale diplomaiei Leopoldine, care inse cuprindu totu una-data cele mai solemn promisiuni imperiale facute in favoare naționale romanesi, in urmare repetiților petiționilor naționali.*

Dupa discussioni pe catu de instructive si interesante, pe atata si moderate, in fine catra 4 ore dupa am. se vediu, ca este imposibil a unu opinione tuturor, pentru că se éa unu proiect priimit in unanimitate; asa punctuaționile modificate numai in motivarea loru se pusera la votu si se adoptara cu majoritate; pentru ca se alesa una minoritate, care stete puru si simplu po langa abstenere totale; inse dechiară, ca ea se va supune cu totalu la voluntă majorității, indată ce aceea se va manifesta in siedintă publica in contră, ba mai dechiară, ca ea nici -si va apara votul seu, ci va lasa cu totalu in volu' altor membrilor, că se lu apere său se lu combata, numai că se nu se dă ocasiune la vreuna conflictu.

Dupa 4 ore se redeschise siedintăa publica si se periesera din nou punctuaționile, care acumua luanse caracteru de proiectul alu comisiei. De odată se redica voci! Se audiu si protestul minoritateli. Se asculta si acesa si se primi cu aplaus. Se incepă debaterea generale. Frumosu poteri de elocentia se mesurau unele cu altele. Dera se cuvenea a insemna, ca dintre membrii minoritateli numai din Moldova apară protestul formulate de dsa. Era de prisoș, pentru ca s'au scolatu alii mai mulți, cari se defendea cu tota energie. Séră pe la 8 ore urmă votarea prin scalare si siedere si prin contra-proba. Numai 28 (douăzeci si opt) de membrii au votata pentru proiectul comisiei!

Apoi dera passivitate, inertă, somnu, moarte!

Reu se insela care judeca asia. Décă cumva Dr. Racuciu va avea bunătate sa emunare stenografice, atunci omenii voru sci se si formezi mai bine judecat'loru, si mai bine voru sci aceia, cari au fostu martori ai adenei amaratori susținu, pe care o adusora cu senz. mai multi membrii de prim comitate, din una milie de cause. Absolută abstenere, pentru ca neincredere ca legislatiiv' ungăreșa este absolută, afunda înradicinata, in catu uneori pare ca nici nu pot se ti-o explica. „Decat' asia, decat' cu astfelu de legi electorale, mai bine nimicu, nimicu, semai bine absoluțismu. Si bine se fă constata, ca nu nicio baieci, si nu nicio tierani implati porta acestu limbagin, ci barbatii in totu respectul matori si seriosi.

Ecă unde au impinsu lucrările, de una parte impalinitor egoismu, era de altă gretiosu servismu. Dumnedieu si imperatul se ne alba de scire!

Restul lu vezi adă din procesele verbale.

Votul minoritateli suna asia:

„Considerandu, ca puterile politice a naționalei romane in Transilvania dela 1869 nu s'a schimbăt intru nimicu;

Considerandu, ca drepturile politice nationali

*) Se va publica.

al națiunii române nu sunt recunoscute, și condiționile neapărate pentru existența națiunii române ca individualitate națională ni se subtragă.

Acestu proiectu sù modificatù numai in par-
tea prima, unde se adauze motivarea dela proiec-
tulu majoritateli. — (Voru urmà)

tea prima, unde se adăuse motivarea de la pre-
tulu maioritateli. — (Veru urmă)

Cauș'a romana la 1873.

(Urmare.)

Al. XXXIX. Nei s'aremu nimic în contră,
că celelalte nații politice ale Adârfului se să re-
cunoască și mai incolo de stari, se aiba cheflorii
jurisdicționali și naționali, și se să personifice prin
universități politice naționale: dera, dico, aceste
stări să potuă face și acum ca și mai înainte fără
periclitare integritatea coroenei Ungariei, și fără
scaderea identității de dreptul și a unitatei națio-
nale a statului ungjar: apoi pentru ce nu se să
potă face asemenea și pentru naținea romana, fără
ce și o constrință ca se reinamăcesc era de a capo-
său se continuă procesul politicii celu neprescrip-
tibile, ce l-a portat mai bine de 400 ani încolo!
Quod non iustum alteri aquum.

Al. XL. Din analiza legii pentru unuia, prin care anu aratatu totu deodată nu numai diferența dñești și importanța egalității de drept politico-naționale facut în egalitatea de drept individuală — după cum dice legea — fară desosebire de naționalitate și confesiune, — se vede apărată și accesă, ca legă de naționalitate cuprinsă în art. de lege 44 din 1868 și pre deosebită a suplinirii drepturilor, ce parcurd în egalitatea de drept politico-naționale. Dñe acăsta legă de naționalitate după cum en s'a formulat în numitul art. de lege nu satisfacă nici chiar libertatea și egalitatea de drept individuală, ci au statut mai puțină a cerințelor impunute cu dreptulu de naționalitate în intelesele colu adeverat, pe care l'a arătat legislația ungură că surugotă pentru dreptul de națune politică cu restrinție numai la dreptul de limbă.

titularul sa recunoască egalitatea dreptului de naționalitate, și totuși în introducerei legii exprime, că toti locuitorii Ungariei, de orice naționalitate, faccunumai o naționalitate politică de statu, restrinđindu-dreptul de naționalitate cu se îl pusă de principiu ale legii numai la usurarea diferitelor limbii, ce mai stau în ţară ca un articol de modă treacătoare, prin urmare desigur și ceeașteantă dreptul de naționalitate; apoi urmează în 29 de §§ nu de o regulă egalitatea de drept, macara și limbii, care restringeră acestui drept pana la imposibilitatea de a mai folosi și alta limbă decât cea maghiara.

Al. XLII. Abstragându-se de la acestea locuri și cîteva următoare, în felul său — pentru

gica legislatoră, unică în lumea său, — pe care nu se poate, că altii se intelectă și numai noi se ne potem cuprinde, — abstragându-mai încolo să luăm calea de mai înainte stată ale Ungariei.

dela legile ce de mai inainte stă la Ardeal, cai se ardealului, cai începând dela axiomă cunoscută a St. Stefan, primul rege al Ungariei: regnum unum lingua debile et imbecille, pana a secundat concatenatione neistituta de legi ulterioare, ale acestor doce ieri, continua recognoscere teritoriului Ungariei si al Transilvaniei fara de națiunea ungarică si sicula, si nația ilirică, valachică, saxonica, pentru ca stări naționale existindu în fapt, nu se pot nega prin lege, si de se năgă pește înzadăru se negă, era corelativitatea loră se poate subsuma sub o națiune colectivă a statului ungard. acum ca si mai inainte, fară de a perclita unitatea si integritatea statului, si fară de a fi lipsă de a denegă individualitățile singurătoriale națională, să se pot desparti si dela seale sunt

atii, abstragandu-ma departe si dea acela iap-
istorică, ca limbă oficială, a tuturor naționalită-
lor din Ungaria, prin urmare a statului ungari-
an mai înainte a fostu ceea neutră latină, — pen-
tru că nu recunoscem nevoie să substituie
prin limbile cele vii, și nu suntem neapărat
a recunoaște(?) prea maghiara, că prea multă, care
arata între celelalte mai accesibilă peata trebui
diplomatică și centrală fară prejudecăți coloniale
limbi; abstragându în fine si dele concesiuni fi-
cute de Kossuth la an. 1843 în numele Ungariei

pentru ca nici noi nu putem avea valore pozitivă
pre promisiuni facute între impregnării este
nari, cându-potă nici lui ni-mai sta în pozi-
de a potă dă acea, ce promisiu: dăru cu totu dreptul
lui potem apela la declaratiile casei regale
loru Ungariei facute la adresa loru die 12 Au-
gust 1861, si cu deosebire în proiectul de lege des
ignat de către regele nostru alahorin de la
Buda.

er legală îndreptare națională, elaborată de comisia de nea de 67 barbati ai Ungariei, care și astăzi

in fruntea Ungariei. De si acelui operator nu multumiaresc pre deplin dreptele postulate ale nationalităților Ungariei; totuși ce desosebire între acestea și între legea 44 din 1868? ce regresu înfricoșăstă? Pre cand acelu operator cuprindea în sine cel puțin recunoașterea pozitiva de drepturi naționale și limba, art. 44 din 1868 nu e altă decât negațiunea absolută a ori-carui drept de naționalitate, și o restrîngere delimitările acestor paralelinicimile.

Al. XLIII. Art. de lege 44-1908 din 18 decembrie, ca limbă statului fiind ceea maghiară, și limbă a dietei de aici încolo și singură cea maghiară. Față cu dispunetinea acestă trebuia să se constată mai atât, ca românii ardeleni său fosătoși din limbă loru astăzi în dieța din Sibiu să căute și în cea din Cluj din an. 1865, prin urmare și nu se poate privi de acestu dreptu nici chiar în dieța din Pestă, pentru că afara de aceea, ca o națiune să nu se poate privi de limbă sa niciuri, chiar și art. XII alu dietei ungare din 1848 ar găsi totușă libertate și drepturile speciale ale Ardelenilor, prin urmare și dreptul limbii române, care acolo era egală îndrepătă în cea maghiară. Deasă astăzi dreptu se recunoaște Croația apoi cu atât mai multu, trebuie său se recunoască Ardelenii și românilor, cu catu Ungarii afara de Ardeal, este locuită încă de unu milion și jumătate de romani.

De aici urmează, ca deoarece Ardealul să unită cu Ungaria, acestia să stăteze trebuie să respecte această dreptă al românilor și în dietă comună, său deosebită credere, că aceasta concesione ar fi o greutate pentru triu dietă Ungariei, apoi trebuie se constata să nu noi greutatea noastră de a suporta o privare a dreptului, prin urmare alternativa e neîncangurabilă că or se să restituie dietă Ardeleanului macar întreaga sa, incăru romani se năsească acolo terenul de a-întreba înălția limbă sa parlamentară, ori concedă să acestuia drepta să si în dietă Ungariei. — Unitatea națională a statului ungur, care se aduce de multă vîrstă alături legii, după cum am arătat mai sus, precum și mai înainte asia și acum nu se poate nega că este o unitate națională, și că această unitate prin dreptul de naționalitate și limbă, și față, și eroziile și fumantei se pot folosi de dreptă limbă lor în dietă Ungariei, dovedesc, că

toare limb' rom' nou în deza'logia, c'ntac'z, c'ntac'z, unitatea de statu nu patimescă nici o vatamare. D'era după parerea noastră și o dispoziție de presoau de a asigura limb' maghiara pentru parlament, cu vatamarearea dreptul celorlalte naționalități ale statului, unde acestea naționalități, de un arău' oprișe putințe, să fie folosite spontan în parlament de limb'a maghiara că de n'a', c'nd din nevoie să fie chiamată de a fi limb'a de c'ntelegeră multă dintre diferențele naționalităților. Naționala imperială din Cisilântia'n'a adusă atât interdicții, și de aceea se foloseau toti de limbă germană, era decă' so' audiu' acolo și alte limbi asta's' a intempletuit forță raru', și mai en séma' acte ceremoniale, d. e. la punerea de aprumosuri precum asta's' a intempletuit și în dieta Ungariei, în care croați au binevenitul dieța Ungariei cu limb'a loru', și mai multă de abia s'a mai aude stare întrebuită.

În fine, nu patimescă nici acea triste

In fise nu potem să retace nici acea tristă preghinare, ca de sătul și promite publicarea tentica a legilor în totă limbele patriei, astăzi însă. Înțelegem că poate astăzi numai în limbă maghiară.

gile Ungariei se potu ana numai în limba maghiara, si germana.

Al. XLIV. § 1 alu legiei decretăză misiunea partea, ca limbă a guvernului trecerii în totă ramură a statelor maghiare. Si aici trebuie se constată că limbă romana s-a folosit în Ardeal în toate muriile guvernării trecerii de susu pana diosu, bazea egaiei îndepărătiri cu limbă maghiara și romana. Dacă inse organelor centrali ale regimului nu s-a neputințit de a întrebunții în afacerile sale totă limbile din Ungaria, apoi nu s-a neputințit să a concedie că pre teritorialei delui, unde s-a potutu fara dificultate — să întrebunțeze cele trei limbi ale trecerii acolo în ramurile administrative, si de a primi de acolo actele oficiale în ori-care din acele trei limbi fără a constringe pre organele subalterne de acolo să facă masline traducătorie pentru comoditatea gandleror centrali, pentru ca și se lipsa că organele centrale se afe genuinile postulate ale limbii obiceiul limbii, bai. Nu neputințirea este deosebit de obisnuită.

ralui chiar în limbă română. Nu populația este în stare să înțeleagă limbă organelor centrale, pentru că acestea nu pot fi înțelese și de copii. De aceea se impune să se învățe limba poporului. Dacă suntemu bine formati, apoi scăpa și la curăția regresă, care este procesuală în toate limbile patriei, instituția de traducători s'a afărat cu totalu nărușită, și nu poate să devină sănătoasă, ci și de prisosu, pentru ca acolo se întâmplă o combinație norocitoare a judecători, nu

din totă naționalitatea dera si de barbați, cari fac
cunosc mai multe limbi, și lucrurile merg
curânde fară de nici o dificultate. Aplicește astă
dă si pr la ministerialele centrale asemenea barba-
tă din totă naționalitate apoi disponibilitatea cele
restringătoare de întrebuitărie limbelor patriei
din § 1, 2, 4, 5, 15, 16, 20, 23 si 25 sau legii
de naționalitate, cari constringă pînă la juriu-
diciile politice, beseresci si scolari precum si ale
corporatiilor de naționalitate nemaghiara, de a în-
trebuitătii limbă maghiara facia ca organele superioare
ale statului, ceea ce în multe locuri și chiaru
si impossibilitate, se vor arăta cu totalul de pre-
sosu si nejustificat; era § 6 n'ar avea de lipsa
deacea ușa deschisă pentru amplioatii statu-
lui de a întrebuitătii chiar si făcă cu comunele,
partile si persoanele private — după plăcere, să
cum dice legea — după potinția numai limbă maghiara.

Al. XLV. Restringările dreptului de limbă

in administratiunea justiției facă, că români se să-
văd chiar si cauzele lor de dreptul privat și re-
bilită.

Trebuie se repetă si aici, ca amu pre-
misu mai susu, ca după ce limbă română ca organele superioare

ale statului, ceea ce în multe locuri și chiaru
si impossibilitate, se vor arăta cu totalul de pre-
sosu si nejustificat; era § 6 n'ar avea de lipsa

deacea ușa deschisă pentru amplioatii statu-
lui de a întrebuitătii chiar si făcă cu comunele,

partile si persoanele private — după plăcere, să
cum dice legea — după potinția numai limbă maghiara.

Al. XLVI. Restringările dreptului de limbă

in administratiunea justiției facă, că români se să-
văd chiar si cauzele lor de dreptul privat și re-
abilită.

Trebuie se repetă si aici, ca amu pre-
misu mai susu, ca după ce limbă română ca organele superioare

ale statului, ceea ce în multe locuri și chiaru
si impossibilitate, se vor arăta cu totalul de pre-
sosu si nejustificat; era § 6 n'ar avea de lipsa

deacea ușa deschisă pentru amplioatii statu-
lui de a întrebuitătii chiar si făcă cu comunele,

partile si persoanele private — după plăcere, să
cum dice legea — după potinția numai limbă maghiara.

Reconducem, ca dăa a multumit pre români

vreo legă adusă în dieta Ungariei, apoi aceea a

IX vin 1868 incătu elu garanție beserici

nationale a românilor de confesione gr. or. in-

totă treblei ei beseresci, scolari si fundaționali, si

astă imprejurări ne îndreptăsește de speră, că

si beserici nationale a românilor de confesione

gr. cat. se va garanta asemenea autonomia admini-

istrativă. — Dăa pre candu art.IX din 1868 asig-

ură autonomie trebilor noștri scolari, pre atunci

legă de naționalitate si legă scolari face acea

garanție cu totul ilusoria. Nu recomandăm dreptul

de supraveghere si statului asupra tuturor

instituitorilor de învățămînt si de cultură, si con-

cademie, cu statul si beserier, are nu numai

dreptul dăa si datorină de a redică si ajuta

scoli si alte asemenea instituții de cultură, si de a

introduce deobligamentul de școală, — dăa din

atotdeauna nu se poate deduce nici excuza puterei

aceea discretională, pre care legă scolari oă de-
puso în manile organelor regimului spre a strim-

tori pări în nicioare sebele si instituții de cul-
tură radicate de comunitate beseresci, — ci ar

trebuie mai vîrtosu se urmări datorină loru, de a

la sprijini si dătă si din parte si din totă poterile.

Dăa legislația Ungariei crede, ca prin redicarea

de școală fară caracter confesională va potu se

prime dezvoltarea similiului de naționalitate apoi

se insăsi în calculul săi, pentru ca — basman —

— ca totă acțiunea produce cu atât mai ignorată

reacțiune în direcția opusă, tocmai acțiunea in-

ținută de legislație, dăa ar reusi, ar lati

numai neconfesionalismul în tovarășia interna-

ționalismului modern, care apoi neștiminti și altă

cu totul baza statului maghiaros. — Incidat în

Soylaim qui valut evită Cártybán.

Al. XLVII. Legea de naționalitate — ce e

drept — promite în § 17-19, ca în acelă școală

elementară, ce le redice statul prin școlile

unde civilor statului de orice naționalitate, care

locuiesc mai compact, și se dă ecouane de a-si

inventă si propria loro limbă, apoi ca în institu-

ție categorii a midiușoia si mai înaltă, unde occur

mai multe limbi, se se redice catedre de limbile

si literaturile respective: dăa totu acesti paragrafi pre-

scriu, ca limbă instrucției în școalele elementare

se determină prin ministru (dăa vrea el apoi si

numai ca maghiara), era în cele midiușoia si su-

periori se schide cu totală limbă română, relen-

ganduse la catedre bonevale.

Unde este astă dăa dreptul de naționalitate

si limbă în instrucție publică? Legă crede, ca

a salafiscul corințialor de limbă, candu in § 27

a luate deobligamentul asupra sa, de a îngriji ca

oficiali publici de primături locuite de na-

ționalitate compacte, — se păre depins versatil

în limbă acestoră, dăa cumca statul nu vră se ap-

lice pînă stari tenuitori numai oficiali din respec-

itive naționalități o spune erasi insuși in § 27 —

inse ce chipu se se qualifice si oficialii de altă

pare recursu in limbă maghiara pretinde speso
si mai mari, eră dăa nu vrea se se spuna la
stari spese de calatorie si de recurse in limbă
statului, se astepă a casa pana va primi desnic-
tirea necesaria, dea esecatorii, cari pentru incas-
area detoritorii primitive si a speselor de esecu-
tione i vinde pînă si bucată' ca mai de pre-
urma de gură copilaru.

Intra adverba! celu se mai crede, ca români
pretind dreptul de limbă numai ca una obiectă
de lucru; apoi coborește in orice locuință cu po-
porului, si sacrimele ceva nu rău pînă pre faclă aces-
tia; i va convinge, ca nici o sarcina publică nu
lu apasă astă de teare si nu lu potu aduce mai
sigură la sapă de lenau, ca sarende cei i proximi
de la impiedicare folosinții proprii sale limbă in
ascorile lui facia ca organele regimului de ori-
entăramu, făcă militarii, finanțari, de comunica-
tione, de agricultură, industria si comerciu, de
cultu si inventație, ca si de administrație politica
si judiciară.

Al. XLVIII. Dupa ce astă dăa amu constata-
to, ce în mare inseamnă este dreptul de limbă

astă pentru signațiori onore, avesc si a vietiei
făcării cive ali statului, catu se pînten cultură
poporului in genere, care singura pîră garantă pro-
spereitate statului, nu va mai fi de lipsă de ase-
dăciu mai special si cauș inventaționalul pu-
blic din punctul de vedere al statului legal de na-
ționalitate.

Totu trebuie se amintim macar statul, ca
aceea beserici fiindu chiamata de a promova religio-
sitate si moralitate creditosilor chiar si in interesul
ordinea interne a statului, acestă nu o
potu implini, dăa nu ar ocuașine si midiușoile
de a o plantă începând de la tinerime prin in-
vestimentul scolar.

Reconducem, ca dăa a multumit pre români
vreo legă adusă in dieta Ungariei, apoi aceea a

IX vin 1868 incătu elu garanție beserici

nationale a românilor de confesione gr. or. in-

totă treblei ei beseresci, scolari si fundaționali, si

astă imprejurări ne îndreptăsește de speră, că

si beserici nationale a românilor de confesione

gr. cat. se va garanta asemenea autonomia admini-

istrativă. — Dăa pre candu art.IX din 1868 asig-

ură autonomie trebilor noștri scolari, pre atunci

legă de naționalitate si legă scolari face acea

garanție cu totul ilusoria. Nu recomandăm dreptul

de supraveghere si statului asupra tuturor

instituitorilor de învățămînt si de cultură, si con-

cademie, cu statul si beserier, are nu numai

dreptul dăa si datorină de a redică si ajuta

scoli si alte asemenea instituții de cultură, si de a

introduce deobligamentul de școală, — dăa din

atotdeauna nu se poate deduce nici excuza puterei

aceea discretională, pre care legă scolari oă de-
puso în manile organelor regimului spre a strim-

tori pări în nicioare sebele si instituții de cul-
tură radicate de comunitate beseresci, — ci ar

trebuie mai vîrtosu se urmări datorină loru, de a

la sprijini si dătă si din parte si din totă poterile.

Dăa legislația Ungariei crede, ca prin redicarea

de școală fară caracter confesională va potu se

prime dezvoltarea similiului de naționalitate apoi

se insăsi în calculul săi, pentru ca — basman —

— ca totă acțiunea produce cu atât mai ignorată

reacțiune în direcția opusă, tocmai acțiunea in-

ținută de legislație, dăa ar reusi, ar lati

numai neconfesionalismul în tovarășia interna-

ționalismului modern, care apoi neștiminti și altă

cu totul baza statului maghiaros. — Incidat în

Soylaim qui valut evită Cártybán.

Al. XLVII. Lega de naționalitate — ce e

drept — promite în § 17-19, ca în acelă școală

elementară, ce le redice statul prin școlile

unde civilor statului de orice naționalitate, care

locuiesc mai compact, și se dă ecouane de a-si

inventă si propria loro limbă, apoi ca în institu-

ție categorii a midiușoia si mai înaltă, unde occur

mai multe limbi, se se redice catedre de limbile

si literaturile respective: dăa totu acesti paragrafi pre-

scriu, ca limbă instrucției în școalele elementare

se determină prin ministru (dăa vrea el apoi si

numai ca maghiara), era în cele midiușoia si su-

periori se schide cu totală limbă română, relen-

ganduse la catedre bonevale.

Unde este astă dăa dreptul de naționalitate

si limbă în instrucție publică? Legă crede, ca

a salafiscul corințialor de limbă, candu in § 27

a luate deobligamentul asupra sa, de a îngriji ca

oficiali publici de primături locuite de na-

ționalitate compacte, — se păre depins versatil

în limbă acestoră, dăa cumca statul nu vră se ap-

lice pînă stari tenuitori numai oficiali din respec-

itive naționalități o spune erasi insuși in § 27 —

inse ce chipu se se qualifice si oficialii de altă

naționalitate si cu deosebire cei de naționalitate
maghiara, cari aplicandu in mesur'a leului (Löwen-
Anteil) au si de obilegamentul legale de a lău
procesele verbale si a dă rezoluțion in limbă por-
cului — nu o spune, pentru ca aici si nătări ori
a vrut se incurgere inventaționalul obligatoriu
ale limbii române pentru acei tineri, cari se
pretagesc de a fi organele midiușoiei între statu-
si poporu.

In fine dăa legislațion se credintă, ca va
potă abstrage necesitatea imperativă a inventa-
ționalui obligatoriu ale limbile tineri, candu a orătin
in § 19 alu legă de naționalitate numai limbă
maghiara de limbă predare inventaționalul special
pentru universitate din Pestă, apoi aceea ar potă
avé se considerație ce o cere intelectuală
politică, facia cu naționalitatea română, că colu pu-
cina la universitate din Clusiu, ce se re-
dice la midiușoile românilor, limbă acestoră
se fi acolo partea cu cea maghiara.

— (Va urmă)

— (In se ocază ce se urmărește să se
incurgere inventaționalul obligatoriu ale limbile tineri)

Cronica esternă.

— A ROMÂNIA. București. Spre dorada la
celebrarea in anul din Nrcii 1871, impărătescă repre-
zentantul „Pressel“, colu in public despu succesele
sociale de asecurare „Dacia“, din România,
care are acesea:

— „Acăsta societate a inceput operațiunile sale
numai la data de august 1871; prim urmare nu are
ale nici un an de existență.

— (Totu acela se urmărește să se urmărește la cînd se în-

ține același aniversare)

— Totu acela se urmărește să se urmărește la cînd se în-

ține același aniversare)

— Acăsta societate așezatul de aici pînă la 1871.

— Semă premiajoră platită societății este de fr.
879,802,93 cent — Capitalul asecurat este de
75,110,258 franci.

— Pagubele approximative ce s'au plătit sunt
numai de 12,000 fr.

— In operațiunile de transport asecurările efectu-
ate pînă acum sunt 325.

— Premiale plătite societății sunt de 55,834 fr.

— Capitalul asecurat este de 4,821,622 fr.

— Daunele cari s'au plătit se ure, numai pana

la 20,000 franci.

— La asecurările pentru grădini, incepute numai
se arca la 223.

— Premiale plătite societății sunt de 68,334 fr.
62 cent. Capitalul asecurat este de 4,238,326
fr. 2 cent.

— Daunele plătite pana acum sunt, numai de
19,000 fr.

— Asia dă, in mai puținu de unu anu, astă
societate româna a facut, in total, 6420 de ase-
căruri; a asecurat, usul capitalu de 84,163,906 fr.; a
primit că premiu de pînă la 1,003,571 franci; si
a plătit că despăgubiri approximativ 51,000 franci.

— Se ni se arăta o altă societate, chiar străină,
care in asia scurta tempu se fi facut una anu
asia mare progress!

— Si inca se notam, ca unu din
ramurele cele mai producătoare, aceea a asecurarei
pentru viață n'a inceput.

— Amu vedut si imbecurioricul succesa alu
institutului nostru „Albina“ int'una tempu forte
scurtă, si trebue se ne impingeze asemenea, suc-
nucose la intrarea tuturor poterilor, la toju felu
liu de asociari, ca numai in aceste vremi afa
si manuile si prosperitate, pe candu retrasi vom
si exploatați de toti trasi si impinsil, că de văcări,
si noi in locu se prosperam, ne vom destupta
tota mai macri si mai umiliti si spiritualintime si
materialintime. Se ne prefacem in sange proverbiu:
„Ajutati române, ca numai asia -ti va ajuta
si Dñeș!“

— Romanu e originalu in naturalul
loiu, si grandiosu in intreprinderi; inse Rom'a fumica,
si din mica, dă' voluția, se prefat in Domn'a lumiei;

asia se incepem si noi in micu, si din micu cu constantia fabriciana va creste marele. — Numai parola se ne sa: Aideți se ne asociam la întreprinderi!

FRANȚA. Thiers, invitat la una banchetă de republicani comemorativi în onoare nascerii generalului din primă republică Hoche, datu de municipalitatea din Versailles, se secolă cu multimea negoților, înse dîse, ca ar fi fericit a se potă asocia banchetului, fiindcă patriotismul numitului general merită să se celebre că exemplul de tot francesii și de toate generațiile viitorie și speră, ca acestu modelu imitându va asiedea unu fundamental republican de adi, care se nu se mai pote derima. E dîr, ca Thiers e sinonim cu republika — și reacțiunea din adunare se va acorda ultimei necesități. — Gambetta în toată la banchetă, recomandă francesilor: lucru, lucru, și totu mereu lucru și erasi lucru, pe care se ni lu recomandam și noi nouă fara pregea și incetare! —

ISPANIA. 30 Ianuie. Cortesii s-au disolvat. Noulă alegeri sunt fixate pentru diu'a de 24 Augustu viitor, er deschiderea cortesilor pentru 16 Septembrie. —

Mari speranțe intrecesc acum radicalii ajuns la putere. Ministeriul decretase și despărțirea bisericii de stat, înființarea juriului, organizarea militeilor naționali în numeroșe batalioane, că voluntari ai libertății, apoi acum vré si cortese ales după voință și în libertate; care se reprezente naționale în realitate, nu în fictiune corupcionistică, cum e practica reacțiunile pe totu locul. Carlistii vor fi în scurtă distrus și nici partia lui Don Alfonso, fiul reginei Isabela, sprijinită de Montpensier rad'u lui, care prin manifest proclama returnarea dinastiei regelui Amadeu, nici carlistii nu vor mai potă misca nemică în contra, numai deoare s-ar întri în republicanism în principiu libertate sub filialui liberali dimastie romano-latine; altfel Ispania numai că republică va ramâne odiințita de reacțiune și încă nici atunci, ca-ca reacțiunea nici sub republică nu -si schimbă perbură decata formă de regim, că liberalii și radicalii suntu pre ecuaibili facia cu dusmanii loru neadormiti. —

Londonu 1-a Iuliu. "Times" publică rezumatul convențiunii franco-germane, ale carei puncte principali suntu: ratificarea convențiunii va avé locu în optu diu; după doce luni dela ratificare se va plati primă diuometate de miliardu; după 15 diu dela acesta plata departementul Haute-Marne va fi evacuate; a două diuometate de miliardu se va plati la 1-a Martie 1874, după care va urmă evacuarea Vosgiilor și Arroces.

Dupa plătă miliardului al treilea, împreună cu dobândele, care se va efectua la 1-a Martie 1875, departamentele Mureș, Meuse și Belfort vor fi evacuate.

Inainte de ecsecutare definitiva a tractatului, Francia nu va ave dreptu a întreținu în departamentele evacuate decat trupele necesare pentru mantinerea ordinei. Francia nu va pută nici constru nici restaură fortărețele departamentelor evacuate.

Germania are dreptul de a lasa trupele de ocupație în forturile actuale, er cheltuielile de întreținere voru fi în sarcină Franciei.

Consemnarea

contribuitorilor si ofertelor incuse în favoare inițiării si sustinerii unei academii române de artă literară si drepturi.

Din Bisteanu: DD. Ioane Merzocu proprietari a subscrise 100 fl. solvitu 5 fl., capitalul la finea vieții. Georgiu Tecariu prototip subscrise 10 fl. în totu anulu. Sim. Moldovanu investitorul subscrise 10 fl. solvitu 2 fl. 21 cr., în 2 ani. Petru Muresianu-Siroganu solvitu 5 fl. din 20 fl.

subscrisi. Gregorie Rodneanu cantorul solvitu 1 fl. Georgiu Tecariu jun. secret. polit. subscrise 5 fl. subscrisi 1 fl. în 5 ani. Pe totu anulu au subscrise: Petru Marzoanu, fetu 3 fl. Ilie Nedea curat. I. 1 fl. (solvita 1 fl.) Ioane Tomescu Morariu curat. 1 fl. Pantelimon Moldovanu 2 fl. (s. 2 fl.) Vasile Cira elopatoru 1 fl. Teodoru Malitiana econ. 1 fl. (s. 1 fl.) Iacobu Chireu econ. 1 fl. Nicolae Chirtoiu econ. 50 cr. (s. 50 cr.) Teodoru Moldovanu econ. 50 cr. (s. 50 cr.) Lazaru Drăgușanu econ. 1 fl. Mitru Cocianu econ. 40 cr. Petru Tomescu Morariu econ. 50 cr. (s. 50 cr.) Casianu Marianu econ. 20 cr. (s. 20 cr.) Teodoru Magureanu 20 cr. Mihailo Morariu 1 fl. Alecsa Dumitriu 50 cr. Mafteiu Pepu curat. 1 fl. Georgiu Chireu curat. 1 fl. (s. 1 fl.) Teodoru Albu morariu 1 fl. Georgiu Morariu econ. 25 cr. (s. 25 cr.)

(Va urmă)

Literariu.

"Misantropul", comedie în 5 acte de Molière, una piesă clasica se astă tradusa de literaturi nostru d. Georgiu Sien, una acușinție însemnată pentru inimituire literaturie noastră. Se astă de vîndare în 1 leu și 66 bani la totu librăriile în București.

Domnul Constantiu Dunca-Schișiu, în reintîrcerea de la București, după finirea examinării, trecuera catra casa ne impărtosi, că e resolută a concede refăptura opelui seu, inițiatul: "Cultur' omului", ce trăcează despre educaționis fizica, morală si intelectuala a copiloru, și pentru romanies dincolo de Carpați cu unu pretiu catu s'ar potă de estiu. Opala e forte interesantă și folositior, incat merita, că orică familia si cu deosebită moare de familie se lu cătăsa și recetează, și prefacundul în conștăndină practica pentru una bona si națională crescere a generațiunilor române. Vomu reveni și la rezultatul invioiele. —

"Cursul de stenografiu romana" sub red. d. Eugeniu Sacevani în Vienă spărzi si are unu cuprinsu forte interesant. Nu potu destulă remenda atențunei, tenerimel romane acestu diariu stenografic, la care se potă prenumera, Vienă, Matheusgasse Nr. 9. —

Opula: "Despre drepturile civile ale israeliilor" de lorde Th. B. Macalay, l'a tradus Dim. Ion Ghica, fiul d. I. Ghica în București. —

D. G. Baronzi si publica opurile sale si primul volumu: "Limb' romana si tradiționile ei", a esită de sub téze; pretiu 5 lei noi. —

"Clopotele" si, "Echoloul Iasilor", două diaria, primul umoristic-seriosu încă apăruta. —

Din "Istoria generală a artel de rebelli" de Ent. Strezewski, în limb' romana încă esă prima parte la lumina. —

Din "Franciada" d. G. A. Zamfiru a esită si ali 4 cantece, si e ceteiu în placere de artă. "Algebra" pentru gimnasiu de d. C. Cinescu se astă cu 3 lei 25 bani. —

(Sburatul omenește) .Nouă lume", diurnalul din Canada în Americi a descopte, ca în Montréal unu individu după multu eșecur an astă, ca punendu sub omu unu sacu plin de gazu, si aciandu la fisare bracu si pîntore una felu de aripe miscate în aeru se pote calatori prin aeru. În siepte minute, dice "Tel.", a incougiură orasul Saint Laure fara a se fi ostenu mai tare, decata candu s'ar fi preambulat 5 minute. —

(Sburatul omenește) .Nouă lume", diurnalul din Canada în Americi a descopte, ca în Montréal unu individu după multu eșecur an astă, ca punendu sub omu unu sacu plin de gazu, si aciandu la fisare bracu si pîntore una felu de aripe miscate în aeru se pote calatori prin aeru. În siepte minute, dice "Tel.", a incougiură orasul Saint Laure fara a se fi ostenu mai tare, decata candu s'ar fi preambulat 5 minute. —

Nr. 276. 2—8

Concursu.

Peitura ocuparea postului de investitoru dirigențe la scola centrală granițărescă din Lis'a, pream si pentru ocuparea postului de investitoru secundarul la scola granițărescă din Vestimea se scrie prin acătă concursu pana la 14 Iuliu a. c. st. n. Cu postul de astă si impreună sunu salariu anualu de 200 fl. v. a. din fondul scolasticu al fostilor granițări din regi-

mentul romanu I, cu alii doile unu salariu de 150 fl. v. a., si anume 50 fl. din fondul scolasticu si 100 fl. din cass'a comunitatul Vestimea, apoi cu ambe posturile corteau naturale si lemen de foce după usul de pasa acum, si în fine dreptul de pensione în sunetul 88-lelor 17 și 23 din "Normativul scolastic pentru scolele reuniane granițărescă din regimentul romanu I". Suplimente instruite în documentele recevere se să adreseze comitetului subscrise.

Sibiu, 25 Iunie 1872.

Comitetul administrativ
al fondului scolasticu al fostilor granițări din regimentul romanu I.

ANUNCIU.

Julius Gross orologiar (ceasoriu) - si leia onoreea a incognoscinția pe onoratul public, cunca în localul traiectorii de tutun M. Gross, străt' Vamei Nr. 561 s'abiașiat în depusu seu. —

Suprinsul amu onoreșe a face cunoscutu, cumca me astă proiectu cu unu depusu mare de orologe (ceasoriu) de tota sortea. Se voru efectua in tempu catu de scurtă si reparature de orologe, pelanga garantia.

De cei incepetur voi fi în stare a servir pe cei ce ma voru cota (pe misterii) catu se potă de bine si cu prețul celu mai usor si mi rogu de concurs si incredere, ce le voi dovedi pri punctualitate si acuratetă.

3—3

Julius Gross.

— Schwarze et Barth, pictori Nr. 16, prestatia cu concesiuni noastre, totu specie de vestimente de căsători, si oferă o p. na cantitate mare pe aleas de cede mai nicio materie de suritate, pantalonii si giulețe cu prețul celu mai moderațu. —

Invitatire de prenumeritulme

la "Gazet'a Transilvanie"

cu conditioanele de pana acum.

A venit mare problema de rezolvat. Se ne dămu cu toții totă concursule imprumutate, ca numai asia vomu potă lupta cu succesu. —

Alegorile inca nu suntu finite si procesele de presa ni s'au si începutu! —

Cu acestu Nr. se finesc L. semestru. —

Cursurile

la bursa în 2 Iuliu 1872 și astă:	
Galbini imperiale	5 fl. 36 cr. v. L.
Napoleoni	8 fl. 91 cr. v. L.
Augsburg	10 fl. 90 cr. v. L.
London	11 fl. 35 cr. v. L.
Imprumutul național	64 fl. 60 cr. v. L.
Obligatiile metalice vecchi de 5%	71 fl. 80 cr. v. L.
Obligatiile rurale ungare	82 fl. 70 cr. v. L.
• temeane	81 fl. 50 cr. v. L.
• transilvania	79 fl. 50 cr. v. L.
• croat-slav.	84 fl. 50 cr. v. L.
Actiunile bancii	852 fl. 50 cr. v. L.
• creditori	330 fl. 50 cr. v. L.